

„Edinost“
Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in
praznikov, ob 6. uri zvečer.
Naročnina znaša:
Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrta leta 6 „
za en mesec 2 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na na-
ročbe brez priložne naročnine se uprava
ne odira.
Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
srežene številke po 6 stotink (3 nč.);
izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 570.

Edinost

Glasiilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi
se računajo po vrstah v petiti. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.
Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu.
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema uredništvo. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst.
Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravištvu, in
sprejemanje inseratov v ulici Molin
piccolo št. 3, II. moistr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Dve oblasti — stranki.

(Prispevek k jezikovnemu vprašanju na Primorskem.)

Nekoliko časa je tega — mislim, da je bilo leta 1898. —, kar sta državni pravdniki v Trstu in Rovinju dobili ukaz, da morata tudi ti oblasti proti slovenskim, odnosno hrvatskim obtožencem postopati v slovenskem, oziroma hrvatskem jeziku. Neznatna in pravična stvar, in vendar so jo smatrali kakor strel iz jasnega neba ne le v krogih italijanskih odvetnikov, ampak tudi v samih dotičnih državnih pravdnikih.

No, Graničar bi rekel, »Befehl je Befehl«, in čuli smo iz ust javnih tožiteljev v Trstu in Rovinju par besed v našem jeziku, kedar so sodili naše ljudi. Pravim par besed, kajti državni pravdniki so razlagali svojo nalogo povsem restriktivno: na razpravah so postopali baš tako kakor poprej, občevali so z sodiščem, imeli so svoje rekvizitorije le v italijanskem jeziku, a še le na koncu so prelagali — kolika milost! — hrvatski ali slovenski, naj obtožena proglase krivim, kakor zahteva obtožnica.

Ko so italijanski odvetniki videli to, so začeli kričati, a naši državni pravdniki so res pozabili na ministersko naredbo ter postavili stvari v prejšnji stan. In naši ljudje, ki sedé na zatožni klopi, ne čujejo več iz ust tožitelja niti končnega predloga vsvojem jeziku, ampak se morajo zadovoljiti s tem, da jim je predsednik razložil razsodbo z suhim: »Dobili ste toliko mesecev«, in to je vse. Kajti treba znati, da se le v italijanskem jeziku vodi tudi vsa končna razprava in proglasi razsodba.

Stvar je zelo kočljiva in velika je skušnjava, da bi prekoračil meje ter zamahnil z ostrejšo šibo, nego so suhoparni paragrafi, ali za danes nočem zagaziti na narodno-politično polje: jaz hočem samo v jezikovnem oziru in z strogo pravnega stališča — nava-
ja je dejstva in stalne določbe zakona — pokazati na neprilike v delanju pravice med Slovenci in Hrvatí avstro-ilirskega Primorja.

Marsikdo se oglasi, da je to vendar le politična stvar, a to so strahopetneži in klečaplazi, ki se boje svoje lastne sence: tu nima politika ničesar opraviti, tu ne gre za preporno vprašanje med dvema strankama, ki se bijeta na političnem bojišču, tu ni spor med nami in med Italijani, ampak tu gre za v zakonu ustanovljeno pravico, za razmerje

med našim narodom in e. kr. oblastjo, za pravo državljanov in dolžnost oblasti.

Pa kaj nam koristijo zakoni, če se ne smemo sklicevati nanje, kaj pravo, če ga ne smemo zahtevati, odnosno izvrševati? Oblast pa je za to tukaj, da pazno bdi nad zakonom, nad vršenjem pravice ali dolžnosti, ki potekajo iz njega ali so osnovani v njem.

A moglo bi se mi reči, da sem zašel s pravega pota, da sém pozabil na naslov teh vrstic, če se ne obrnem do razpravljanja o dveh oblastih, ki sta ob enem tudi stranki.

Vsakdo spozna prvi hip, da hočem govoriti o državnem pravdniku in o finančni prokuraturi: obe sta oblasti po značaju in uredbi, po imenu in namenu; a vendar sta obe ti oblasti hkratu tudi stranki po svojem nastopanju v pravnih razmerah mej državljanu z jedne in državo z druge strani: državno pravdnikstvo na kazenskem, finančna prokuratura na civilnem polju.

V nas na Primorskem vladajo čudne razmere gledé jezika; zato se ne smemo čuditi temu, kakšno mesto in kakšno spoštovanje dajajo državna pravdnikstva in finančna prokuratura našem jeziku, to je ogromne večine prebivalstva. Dozdeva se, da za nje ne velja člen 13. temeljnih državnih zakonov, da je enakopravnost za njih mrtva beseda, ter da ni smeti rušiti čistega italijanskega značaja njihovega. Trideset let je minolo, kar je enakopravnost proglašena, a državni pravdniki v Trstu in Rovinju do današnjega dne niso uložili nijedne obtožnice v hrvatskem ali slovenskem jeziku, da-si je, žalibog, resnica, da so tožila mnogo več Hrvatov in Slovencev, nego pa ljudi druge narodnosti. Kdor pozna naše temeljne državne zakone, kdor ve za določbe našega kazenskega postopka, kdor na drugi strani vidi, kakšne so narodnostne razmere v naših krajih, ta ne more umeti takega juridičnega »nonsensa«.

Obtožence je v kazenskem postopanju tista točka, okoli katere se ima vrteti vse; jezik obtožence ima uravnavati postopanje, seveda, ako je ta jezik ob enem navaden v okrožju dotičnega sodišča. Pa kaj obtožence in njegov jezik? Človek naj le molči, pravico krojijo brez njega, njemu zadostuje, če ve, koliko ima odsedeti in da-li pride na vislice! Preiskovalni sodnik izprašuje obtožence po sodnem slugi kakor tolmaču; na končni razpravi ne sme manjkati tolmač. Ne gleda se na to, da bi obtožence izvedel, kaj se godi

krog njega: dosti je, da zvedo gospodje, kaj on pravi, a vse ostalo je njihova skrb.

A naši državni pravdniki grešijo še več. Zadnji čas pišejo na nekih sodiščih v slovenskem jeziku zapisnike v preiskovalnem postopanju, kakor n. pr. v Komnu, Sežani, Podgradu. To se godi deloma zato, ker se nekateri mlajši sodniki zavedajo svojih dolžnosti. Vsekako je to dober začetek.

Ko je tako preiskovalno postopanje prišlo v roke državnemu pravdniku v Trstu, ali ne bi bilo povsem naravno, da isti sestavi obtožnico v slovenskem jeziku? Ako ne stori tega, krši zakon in zanika pravo Slovencev, kajti: ali zna slovenski, in tedaj je njegova italijanska obtožnica kljubovalna protizakonitost — ali pa ne zna slovenski, in tedaj njegova obtožnica ne temelji na spisih o preiskovalnem postopanju. V obeh slučajih krši zakon, in nihče ne more jamčiti, da obtožnica odgovarja vspehom preiskave.

Ostracizem, ki vlada na državnem pravdnikstvu proti našem jeziku, vlada v isti, če ne v večji meri, tudi na finančni prokuraturi.

V Trstu.

Dr. I. Z.

(Zvršetek pride.)

Trst, dne 5. januarja 1900.

Delajmo! Sedaj smo nastopili novo leto, leto, ki utegne postati jako kritično za Slovanstvo sploh in za Slovenstvo posebe. Osebito nam tržaškim Slovincem treba v tem letu, da pokažemo vso svojo moč in energijo, kajti baš letos se bo bil volilni boj, v katerem nas bodo hoteli popolnoma iztisniti iz mestne in deželne zbornice. Sedaj je vseh šest okoličanskih mandatov v naših rokah, kar je povsem naravno, ali naši nasprotniki preže tudi na to skromno številce naših narodnih zastopnikov, in zanašajo se na administrativni aparat in računajo na slovenske izdajice. Mi se ne plašimo boja sploh, pač pa boja s — prazno roko, brez orožja; in to celo proti tako dobro oboroženemu nasprotniku, kakor so oboroženi naši nasprotniki! Naši okoličani, kolikor jih je nepremično naših, so res junaki, ki krepko branijo svojo slovensko zemljo, ali tudi njim treba zraven junaštva tudi orožja in bojnih sredstev ter — enotnega vodstva. Za vodstvo in sredstva pa mora skrbeti naše politično društvo »Edinost«. Ali nikdo ne

more dajati, ako sam nima. Tudi društvo »Edinost« ne more delati čudežev, ako ne dobiva podpore iz naroda. Že imena, ki stojé na čelu društva, pravijo, koliko bi to društvo storilo za našo narodno stvar v Trstu in v Istri, ako bi imelo dovolj sredstev na razpolago, kakor jih — nima! A koliko bi jih lahko imelo, ako bi vsakdo storil svojo dolžnost! Le preveliko število je taceh, ki ne vrše svojih dolžnosti, da-si bi prav lahko. Neznatna svotica je, ki bi jo morali žrtvovati in vendar se odtegujejo toli važnemu društvu!

Rojaki! Zavedite se resnosti časa, zavedite se svoje dolžnosti! Ako želite, da se ubranimo sovražnikovih naskokov, in ako nočete, da nas in našo narodnost uduše v morju latinizma, storite svojo sveto dolžnost! Vsakdo naj žrtvuje po svoji moči! Kedor ne premore 12 kron, naj da 6! Kedor ne more 6, naj da 2 kroni! A koliko večji je tudi moralni ugled društva, ako mu je število členov razmerno veliko?! Potem še le, ko bo dovolj moralne in materialne zaslombe, boste videli, kaj vse se da storiti!

Nove ude za politično društvo »Edinost« vsprejema gosp. Ante Bogdanović, ulica Stadion št. 8. Lahko se pa vpišete tudi v »De-lavskem podp. društvu«. K—s.

»Slovanski pregled« o južnih Slovanih. Ta odlična revija prinaša znamenit dopis o južnih Slovanih iz peresa g. Štefana Radiča. Odstavek o Slovincih zaključuje: »Ko bi v Slovincih in sploh malih narodih toliko mislili, kolikor čutijo, toliko delovali, kolikor govore, in toliko računali, kolikor fantazirajo, ne bi bilo četrto vrst slovenskih domoljubov, ampak bili bi vsi Slovinci, jedna bojna vrsta, opirajoča se o b en em na ljudstvo slovensko, na zvezo češko-poljsko in bratstvo hrvatsko, pošteva je vedno in povsod ne le ovire malega naroda, marveč tudi notranje krize velikih narodov. Doba je kritična in nevarnost zahteva nagle odločitve: (Od tu naprej razprtimi črkami) Če Slovenci ne umejo, da morajo postopati povsod in vsem složno kakor narod in da strankarske razlike morajo pustiti močnejšim sosedom svojim, videl se bo narod slovenski mahoma, pa prej nego mislimo, razdeljenega na toliko gospodstev, kolikor je zdaj iz njega narejenih provincij. V tem slučaju bi velike ribe utegnile pogoltniti male...«

Umetnikovo lice se je zjasnilo hipoma in vzdihnil je, globoko se priklonivši: »Deo gratias«.

Malo kasneje je ogrnil svoj plašč ter stopil na mračno hodišče, hoté se na vrtu odpočiti od trudapolnega slikanja.

Mladega slikarja, jezuita Saleza, so prejšnjo jesen iz ljubljanskega kolegija pripeljali v Pletrije.

Takrat je bil na smrt bolan in nihče ne bi bil verjel, da bo še pred letom zopet čil in čvrst kakor nekdanj. Hiral in venel je za nevarno pršno boleznijo in še hujšo duševno otožnostjo, za katero pa pozemski zdravnik nima nikacega leka in zdravila.

Sicer si je pater Silvester, samostanski zdravnik, vse prizadel, da bi ozdravil mladega Saleza, ali vse je bilo zastonj. Mladi jezuit je pojema.

Silvester je prehodil vse loge, gaje, gozde, loze, prisoje in livade, da bi nabral zdravilnih korenin za mladega prijatelja, vendar vse je bilo zastonj. Tudi Silvestru, ki je bil učitelj mojemu stricu Evzebiju, in ki je povedal njemu vso povest, kakor jo je on meni pravil in jo vam baš pripovedujem, tudi on mu ni mogel pomagati.

(Pride še).

PODLISTEK

Samostanska slika.

— Po. est. —

Spisal Janko Kotlár.

III.

— — — — — stopila tedaj
V tihoto sem celice skrite;
Za mano zaprite se vrata sedaj!
Spomin in želje molčite!
Funtek.

»Takrat je slonel v prostorni sobi severnega samostanskega dela mlad jezuit pred veličastno sliko Marije venčane. Držaje paleto v jedni, čopič pa v drugi roki, je strmél nepremično v Madono, kateri je s tolikim trudom vdihnil ono rajsko milino in vzvišenost, ki jo le pravi umetnik more viliti v svoja dela.

Dolgo se je trudil, predno je naslikal sliko, — sliko, katero naj bi občudoval ves svet. Gledal je jasne, nebeske obraze, ali med njimi ni bilo podobe, ki bi jo mogel dati svojí rajski kraljici. Pred očmi mu je plaval sicer lep obraz, poln angeljske milobe; gledal ga je moč in dan, bde in v spanji, ali bal se je naslikati ga, češ: to ni prav, da bi Marijo slikal z obrazom svoje nekdanje ljubljene.

Kar je naslikal čez dan, uničil je na večer in to se je vršilo mnogo dni zaporedoma.

V tej silni duševni stiski je molil, naj mu Bog dá svoje moči; no, vsaka poteza na Marijinem obličji je bila slična oni na njenem obrazu. Strahoma je čakal trenutka, ko odloži čopič in barvila, ko bo zrl v dovršeno sliko na stojalu.

Še nekaj potez in slika bo dovršena... Globok vzdih se mu je izvil iz prsi, ko je odložil paleto.

To je bil — njen portret! — — — —

V sobi se je zmrčilo. Lahna večerna sapa je odrinila priprto okno ter pihljala po sobi, igraje se z njegovimi lasmi, ki so se mu v temnih kodrih usipovali žez tilnik.

»Madona«, je začel konečno, pripognivši koleno do tal, »oprosti. Nehoté se mi je storila v tebi njena slika. Ti, ki poznaš moje bomo sree, vidiš bôl in gorjé, ki je polnilo moje prsi, veš tudi, da tega nisem hotel storiti.

Morda sem se premalo trudil, da bi pozabil njen spomin, izril si njeno sliko iz nesrečnih prsi; pa kazen za to grehoto ne izostane. Vselej, kadar bom zrl Tebe, spominjal se bom nje: srčna rana se mi bude

obnavljala ter zadostovala za moj pregrešek«. Rekši je svojo desnico bolestno položil na srce, ki mu je krilo toli gorjé in svetla solza mu je priklopala v lepo oko.

»Ti si bila, ki si me v svoje zavetje sprejela, edino Tebi sem tožil svoje gorjé v trenutkih malosrčnosti in prejemal sem Tvojega blagodejnega tolažila v obilni meri«.

»Zdravje si mi izprosila, dasi ga nisem več želel in maral v svoji pregrešnosti. Svoje življenje sem premenil in se posvetil Tebi in Tvoji službi; postal sem Tvoj častilec. Upam torej, glas mu je postal otroško proseč, »upam, da mi odpustiš to grehoto in ne zavrzješ svoje sirote!« In pogledal je tako milo-proseče izpod visokega čela, da bi se smilil tudi kamenitemu sreč.

Z nagneno glavo, v beli in temno-višnjevi obleki, s plapolajočim pasom, je stala Devica pod vencom, s katerim jo diči sv. Trojica. Rajska milina in krasota ste bili združeno razliti na Njenem obličji, da je človek, gledajoč to krasno sliko, splaval nehoté nad zemljo, v kraje nebeske. In zazdelo se mu je, da je zadnjim goreče in iskreno govorjenim besedam rajska vladarica pri-kimala, kakor da mu odpušča storjeni pregrešek — — — —

Oeena v »Ljubljanskem Zvonu« opaža: A pri nas se slave dnevi, ko je zmaga ena stranka, in se kupi knjiga le tedaj, če je iz domačega (strankarskega) tabora, češ, saj imajo ljudje naše stranke celo druge oči, drug obraz... Sploh veje po tem spisu kakor po vsem listu nepristranski duh brez fantazmov, ki dobro dē vsakemu, kdor se ni otrpnil v zaslepljenosti »načel«!

Po naši sodbi, kolikor besedi, toliko zlatega zrna. Zato pa kličemo slovenskim prvacom: premisljajte trezno in pazite, da slovensko ljudstvo ne poreče kedaj, da v boju za načela (?) smo zamudili in preprečili, kar nam je pomagal ugoden čas!

»Slovenka« — **»Slovenec«**. V svoji številki od 3. januarja t. l. izreka cenjeni ljubljanski »Slovenec« domnevanje, da resnična urednica »Slovenki« ne bom jaz, ampak gospod Etbin Kristan; radi tega da ne more priporočati »Slovenke«.

Temu nasproti izjavljam podpisana najodločneje, da je to »Slovenčev« domnevanje povsem krivo. Urednica »Slovenki« bom jaz in nikdo drugi. Sprejemala bom pač spise od vsakogar — ne mené se za osebo avtorjevo —, ako le odgovarjajo namenom »Slovenke«, ali odločevala bom le jaz! Sicer pa je »Slovenka« lastnina konsorecija »Edinosti«, kar je menda v dovoljno jamstvo, da ne bo sledila kakim tendencijam, ki bi bile v navskrižju z smerjo »Edinosti«.

Ivanka Anžič.

Politični pregled.

TRST, 5. januarja 1900.

K položaju. Torej ne le novih pogajanj med Čehi in Nemci, nove pravne akcije, ne le novega ministerstva, ki pa bo zopet imelo nalogo gladiti pot novemu ministerstvu, parlamentarnemu in res definitivnemu, nam je pričakovati za prihodnje dni, ampak tudi snidenja državnega zbora. Ta o sklepajo politiki in parlamentarni proroki po dejstvu, da je krona kvoto mej obema polovicama države določila le za 6 mesecev, zbok česar skoro nastane potreba, da se deputaciji, izvoljeni od obeh parlamentov, snideti skoro na pogajanja o kvoti za nadaljnjo bodočnost.

Nadalje trde oni, ki hote biti dobro obveščeni, da glede sestave bodočega ministerstva se že vrše pogajanja z možmi od desne in leve. Čim se sestane parlament predloži vlada načrt jezikovnega zakona za vso državo, ali vsaj za Češko in Moravsko, in s tem se težišče vse krize preloži v jezikovni odsek državnega zbora.

Vse prav, do tu utegne iti tudi točno po načrtu, ali kako pojde dalje? Ali pride v jezikovnem odseku do razmotanja zamotanega klopa, ali je pričakovati, da pogajanja v tem odseku dovedejo do sporazumljenja?! Menda ga ni politika v Avstriji, ki bi si upal danes potrditi to vprašanje. Predaleč gredo — namení navskriž. Nemci bi morda kaj koncedirali Čehom na Češkem in kako mrvico na Moravskem, o Čehih v Šleziji pa niti čuti nočejo. Nasprotno pa zahtevajo Čehi, da je v razpravi pritegniti Češko, Moravsko in Šlezijo, dočim moramo zahtevati mi Jugoslovani in Malorusi, da se jezikovno vprašanje mora rešiti za vso državo. In ker ob razdraženju, ki je zavladalo, ni misliti, da bi katera stran hotela odnehati od svojega stališča, je pač možnost prav blizu, da se pogajanja razbijejo že ob vprašanju, kako daleč naj seza poskus za sporazumljenje?!

»Information« opaža izborni: Koliko uradniških ministerstev naj še rešujejo to zmučeno Avstrijo?! Vspehi takih ministerstev so jednaki ničli in vendar se še trdovratno drže tega recepta!! Menijo, da so uradniki nevtralni, ali tudi oni so ljudje od mesa in krvi in vsaki ima svoje politično prepričanje. Ker Slovanci in konservativni Nemci, ki imajo večino, ne puste do vlade, a Nemci ne morejo prevzeti vlade, pa si pomagajo z uradniškimi ministerstvi. To je vladanje brez večine in proti večini. V tem je zlo. Povrnejo naj se k prvotni obliki parlamentarizma, ki v vladanju po večini in pojde gotovo. To isto misel izraža celo glasilo ogerske vlade, »Pester Lloyd«, ter svari, naj bi enkrat opustili misel na vladanje v Avstriji v nasprotju z večino v parlamentu, ki zastopa tudi ogromno večino narodov.

Iz južne Afrike. Laž ima kratke noge. To so doživeli Angleži v zadnji vojni že večkrat. Dne 2. t. m. je javljala brzjav velikansko zmago generala Frencha nad Bo-

erei. Mi nismo verjeli tem vestem in smo že v opazki k dotični širokoustni brzjavki izrekli svojo misel, da jo je narekovala angleška domišljija. Prav smo imeli, to se je pokazalo že med tem. General French namreč ni zasedel Kolesberga; boerske patrole, katere je pregнал iz mesta, so alarmirale glavni tabor. Boerei so se vrnili v mesto in bežati so morali — Angleži. Sam uradni brzjav britanske vlade priznava, da je položaj generala Frencha isti, kakor je bil pred »zasedanjem« Kolesberga, a da French upa, če bi dobil malo pomoči, da zapodi Boeree iz mesta. Neka londonska brzjavka, došla iz privatnega vira dunajskim listom, pravi hudomušno, da so tisti brzostrelni topi, o katerih so mislili Angleži, da so jih v bitki pri Kolesbergu uničili, veselo streljali drugi dan zopet na Angleže.

Podobno se godi Angležem tudi drugod. Boerei jih zalezujejo povsod, plašijo jih sredi noči, jemljejo jim živila in — izginjajo. Ta boj v malem lahko trpi dolgo časa. Vprašanje je le, kdo se prej utruji?

Tržaške vesti.

Nov odvetnik v Trstu. Dr. Radoslav Kvekič je preselil svojo odvetniško pisarno v Trst.

Uboga slovenščina! Včeraj sem šel na tukajšnjo centralno pošto, da bi kupil nekoliko poštinih tiskovin. Prvo sem zahteval dopisnice. Gospica je takoj začela šteti, ali — laško-nemške! Opozoril sem jo, da kupujem dopisnice. Ustala je in šla v neko malo zaprto blagajno ter izvlekla neki omot v starem papirju in povezan z vrvice! Tam so šele bile one tiskovine, katere sem zahteval jaz! Sram me je bilo, ko sem videl, kje in kako se hranijo naše tiskovine! Gospica ni kriva temu, to vem za gotovo, zato je ne mislim tu »prijemati«, ali to že rečem, da ni prav, ako osebi, ki izrečno zahteva toliko in toliko dopisnic, usiljujejo »Cartoline postali«! Zahtevati moramo torej, naj poštno vodstvo ukrene potrebno, da slovenske tiskovine ne bodo hranili na tak, za Slovence sramoten način, prav kakor da bi bili kakšni kužni bacili.

K-s.

Iz-pred naših sodišč. Včeraj je bil na tuk. deželnem sodišču že večkrat kaznovani 20-letni Ivan Ruggier zopet obsojen v šest mesecev ječe zaradi tatvine. — Istotako radi tatvine so dobili: 22-letni Karol Majcen iz Štorij, 27-letni Ivan Fischer iz Trsta in Peter Signoretta iz Kopra, vsaki po tri mesece ječe. — 19-letni mornar Karol Meskalin z Reke, ki je ulomil v sobo nekega vratarja ter razžalil stražarja, je bil obsojen v 8 mesecev ječe; po prestani kazni pride pod policijsko nadzorstvo.

Samomor. Neki čuvaj južne železnice je videl včeraj popoldne, kako se je neznan mlad mož na Miramarski cesti ustrelil iz revolverja v prsi ter v istem hipu skočil v morje. S pomočjo nekega sprehajaleca ga je potegnil iz vode, a nesrečnež je bil že mrtev. Iz listin, najdenih pri nesrečnežu, sklepajo, da se samomorilec piše za Ivana Scharnerja ter da mu sorodniki živijo v Badenu.

Iz krogov naših trgovskih pomočnikov nam pišejo: Odsek slovenskih trgovskih pomočnikov naznanja slavnemu občinstvu, da bo imel dne 4. februarja t. l. svoj veliki ples v gledališču Armonia.

Trgovski pomočniki, ki so že pristopili in isti, ki mislijo še pristopiti kakor udje ustanovljajočemu se društvu »Zveza slov. trgovskih pomočnikov v Trstu«, so naprošeni, da se udeležijo prvega občnega zbora, ki se bode vršil v nedeljo dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne v Slovenski čitalnici, Via S. Francesco št. 2. l. nadstr.

Osnovni odbor.

Slovenec pozor! Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu išče že čez pol leta primerne stanovanje za otroški vrtec, a do sedaj je bilo vse iskanje brezuspešno.

Slavno vodstvo v Ljubljani nam je dovolilo šolsko opravilo in stanarino, a otroci, ki bi obiskovali vrtec, naj bi prispevali po svojih močeh (t. j. stariši) za plačo g. vrtarice.

Obračamo se torej tem potom do slavnega občinstva, naj se vsak potruji, da najde ali na katerikoli način pomaga iskati sobo in vrt, ki bo po velikosti odgovarjala zakonu, ali pa dve sobi.

Naši sodeželani vedo dobro, kako koristni in kako potrebni so otroški vrtci, zato

jih ustanavljajo povsod. In vendar njih jezik in njih kultura nista v nikaki nevarnosti, ker imajo pač dovolj protekcije od zgoraj in od strani. Pri vsem tem pa je bil njih prvi poziv na novega leta dan — **Legat!** Kaj naj storimo pa mi? Ali nas ne sili zunanji prišsek, da se združimo bolj in bolj, da varujemo in ščitimo svoja prava!? O ironija, ščitimo svoja prava! Kje jih pa imamo? Priporiti si jih moramo šele! Vsakdo je dolžan nastopiti in delati za našo sveto stvar!

Ne samó, kar vелеva mu stan,

Kar more, to mož je storiti dolžan! Za odbor podružnice sv. Cirila in Metoda: Sv. Ivan, Trst.

Karla Ponikvar, predsednica.

Božičnica otroškega vrta pri Sv. Ivanu bo na dan sv. Treh kraljev ob 4. uri popoldne. Ta veselica se je imela vršiti že pred prazniki, a ker je bilo hudo vreme in šola slabo obiskana, morala se je zavleči do tega dne. Na programu je več deklamacij in prizorčkov. Vabljeni so vsi prijatelji mladine, posebno pa oni, ki imajo otroke, a do sedaj še niso vpisali istih v ta koristni zavod, da pripoznajo, koliko in kako lepo se ondi nauče. Na svidenje vsi v Narodnem domu pri sv. Ivanu!

Za Božičnico so darovali v kavarni »Commercio«: Prof. J. Jesenko 10 K., Ščitimir Dolenc 1 K, Anton Šorli 5 K, X. I. 1 K, Anton Kolar 2 K, Leopold Wisnjan 2 K, Anton Trtnik 1 K, Jernej Pinter 1 K, Petelin Vekoslav 1 K, Franc Toros 1 K, Fran Dekleva 1 K, dr. F. Preselj 1 K, Zwitter 2 K, dr. Dorčić 2 K, Fr. J. Sever 2 K, Jernej Dolinar 1 K, S. Černe 1 K, Miloš Košir lek. asp. 1 K, H. Schmidt 1 K, N. Grizon 2 K, M. Kušcer 2 K, F. Modic 2 K, Pegan 1 K, Vladko Pertot 1 K, Angelj Martelanc 80 st., Tereza Golja 10 K, N. N. 1 K, Prostoslav Osupović 6 K, Mandić 2 K, Fran Stanek mjernik 1 K, H. 1 K, Ivan Dolinar 5 K, A. 3 K, Obereigner 1 K, dr. Rybař 10 K, Svetko Martelanc 1 K, Ivan Zaharija Nabrežina 2 K, dr. Josip Abram 5 K, Zupan 1 K, dr. Gregorin 5 K, Farižič 1 K, Slavko 40 st., A. Goljevčec 3 K, Vinšek 1 K, prof. Gomilšak 3 K, N. N. 1 K, Milan Matić 1 K, dr. Matić 3 K, August Stuller 1 K, Karlič Drago 30 st., Eden 20 st., Jaka 40 st., Tone 40 st., Miho 20 st., Sablja Lloyd 1 K, Bezek 40 st., Koban 20 st., Nono 20 st., Janko 40 st., Jože 40 st., Dreja 20 st., Jaklič 10 K, Skupaj 127 kron 40 st.

Nadalje je daroval v isti namen g. Iv. M. Vatovec, deželni poslanec, 10 kron in za božično drevo otroškega vrta pri sv. Ivanu še drugih 6 kron. — Vsem cenj. darovateljem pršerna zahvala.

Tretja domača zabava ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda je bila prava manifestacija od strani našega občinstva. Dvorana in prednje sobe, vse je bilo prenapolnjeno odličnega in pripravega ljudstva. Posebno častno so bili zastopani častiti duhovniki. Da, da, slavno občinstvo ima um in sree na pravem mestu. Saj tako rado prihiteva, da pripomore gmotno in moralno k dobremu uspehu! Pa tudi potrpežljivo in popustljivo je, kar je pokazalo na tej zabavi, ker je vstrajalo do zvršetka v silni vročini!

Velecenjeni g. pevovodja Rakuša se je trudil na vso moč se svojim vrlim pevskim zborom ter dodal še štiri točke izven programa. Posebno je ugajalo »Domovini«, katero so morali tudi ponavljati. Čast in hvala g. pevovodji in gg. pevcem!

Kako so vam nastopali otroci otroškega vrta iz Škednja, morali bi le vedeti. Kako neustrašeno, navdušeno so govorili! Zato gre posebno priznanje g. Vrtarici Dragici Gregoričevi! Gosp. Prunk, ta zlata duša, pa je neprecenljive vrednosti. Kjer in kadar le treba, je on pri rokah. Bog ga živi in nam daj še mnogo mnogo tako izvrstnih mož.

Hvaležna Slovenka.

Doneski za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda: Matija Sila, dekan v Tomaju 15 K, Josip Tomšič župnik v Dekanah nabral od Mohorjanov 5 K. 20 st. Srčna hvala v imenu družbe.

Blagajništvo.

Doneski za zavod sv. Nikolaja. Županstvo Kastav je postalo ustanovnik z doneskom 40 K, županstvo Kozina darovalo 30 K, dalje so darovali: g. Furlan, duhoven 2 K, nabral od deklet 2 K. in g. Stefanuti župnik 4 K; podpornino so plačale po 2 K gospe oziroma gospice: Marija počkaj, Mi-

lena Dolenc, Ivanka Hanuš, I. Pušel, I. Bartl, Karla Ponikvar, I. Hvala, Marica Bartol, Marija Puntar, Marija Šiškočič; po 4 K, Zinka dr. Rybařeva in Ana Puntar; 6 K Fani Verne. Hvala vsem blagim dobrotnikom! Bog povrni!

Občni zbor »Tržaškega Sokola« bo jutri ob 2. uri popoldne, na kar posebno opozarjamo vse brate »Sokole«. Opozarjamo včasiti tudi, da se bodo pred občnim zborom vsprejemali novi udje. Snidimo se jutri v velikem številu: v znak pomlajenja našega »Sokola«, v znak, da se pričinja novo krepko delo v širjenje plemenite sokolske ideje, v kateri sti izraženi zavest in moč — duševna in telesna — Slovanstva.

Shod se bo vršil v »Tržaškem podpor-nem in bralnem društvu« in ne v telovadnici, ker slednja ni še urejena.

Opozarjamo še na to, da v slučaju, da jutri občni zbor ne bi bil sklepčen, se bo vršil zopet v nedeljo z istim dnevnim redom (pozdrav staroste, poročili tajnika in blagajnika, prememba pravil, slučajnosti in volitev odbora), ob isti uri in v istih prostorih.

»Brivčev koledar« za l. 1900. Onim, ki povprašujejo po njem, naznanjamo, da vsled preobilih tiskarskih del zadnje dni — nismo zamogli še dotiskati koledar. Še par dni potrpljenja in gotov bode.

Upravištvo »Brivč. koled.«

Vesti iz ostale Primorske.

× Volitev v veleposestvo v Gorici. »Soča« potrja, da je bil grof Lanthieri res vladni kandidat. S to kandidaturo se je hotela iznebiti nadležnih Slovencev. No to se umeje ob sebi, da so v tak namen tudi Italijani dali radi svoje glasove na razpolago. Vlada se je vrgla z vso silo na one tretje življe, ki so med slovenskim ljudstvom in ki volijo z Slovenci. kadar se — vlada ne utika v volitve. To pot pa je vlada delala z vsemi silami. Smešno je torej, ako »Piccolo« blebeče, da bi bili Italijani lahko zmagali, ako bi bili hoteli, to je, ako bi bili dovolj delali! Ti ljubi Bog: bolj delati pač ne trebe Italijanom, nego delajo vedno in so delali tudi to pot v Gorici s tem, da puste vlado delati za-se! In še ob tej neizogibni jim bergli niso zbrali niti polovice glasov.

Vladni kandidat, gospod grof Karol Lanthieri, pa je tudi na volišču pokazal, kako izborni so jo pogodili naši veleposestniki, ko ga — niso volili. Gospod grof je volil samega sebe in v italijanskem jeziku. Pa to naj bi že bilo, kajti kjer ni, se tudi ne more vzeti. Takt ni stvar vsakogar in k spoštovanju do našega jezika tudi ni možno siliti nikogar, ali tega ne bi bili pričakovali niti od gospoda grofa Lanthierija, da bo na volišču samem žalil one, od katerih je zahteval, naj mu poverijo svoje zaupanje!! Neki veleposestnik, ki je po volitvi došel v Trst, nam je pripovedoval namreč, da je gospod vladni kandidat vskliknil — sedaj pa po nemški, menda radi spremembe: »Was, das sollen Grossgrundbesitzer sein, dass sind Hundsbesitzer!«

Tak vsklik je dovolj značilen že sam po sebi in bi le slabši efekt, ako bi ga hoteli kaj tolmačiti. Le do slavne vlade si dovoljujemo vprašanje: ali se ji ne zdi, da je tudi ona precej — blamirana?!

× Umrli je v Gorici preč. monsignor Štefan Bensa, kanonik školaštik prvostolnega kapitlja goriskega, vitez Fran Josipovega reda itd. Pokoj njegovi duši.

× Pevski večer pevskega in bralnega društva »Dom« na Repentabru na Silvestrovo je vspeh prav sijajno. Dvorana je bila natlačena do zadnjega kotička. Pevskega večera se je udeležilo tukajšnje slavno županstvo, naš velečastiti gospod župnik in malone vsi občinski prvaki. Vso čast moramo dati pevskemu društvu »Dom«, ki je v teku enega leta storilo tako velik napredek. Kar se tiče petja, je bilo tako krasno, da na Repentabru ni bilo še nikoli tako lepega in pomenljivega dneva, kakor je bil Silvestrov dan. Krasen je bil prizor, »spremembe« starega leta v novo«. Gospod A. Ženič, ki je imel ulogo starega leta, je prav dobro pogodil; dobro je igral tudi g. Anton Škabar ulogo smrti, in konečno nam je tudi gospica Marica Guličeva voščila novo leto z sledečimi besedami:

»Med Slovenci naj kraljuje ljubi mir, Neha naj med nami vsak prepir, Kdor med nami razpruje le nam seje Naj odnese burja ga čez naše meje«. Šaljivi prizor s petjem »Ribničan« je prav dobro izpadel. — Velečastiti gospod

župnik Ivan Člavec je nagovoril sledeče: »Nisem mislil, da bi v naši občini sploh moglo biti ustanoviti pevsko društvo, sedaj pa vidim, da so bili glasovi pevcev skriti kakor je skrito zlató v zemlji, in treba nam je bilo moža, ki naj bi isto izkopal, in ta je vaš pevovodja itd. Slavno društvo! Jaz ne morem družega, nego se vam iz globočine srca zahvaliti v imenu vseh občinarjev. Slišal sem tudi, da bo Pevsko društvo »Dom« imelo v nedeljo dne 7. t. m. svoj redni občni zbor, zatorej kličem našim občinarjem: Pridimo v polnem številu na občni zbor, ker društvo je pri nas zelo važno in potrebno. Spominjamo se pevskega večera, kako je bilo lepo, in podpirajmo društvo!

Bog nam ohrani pevsko društvo »Dom« še mnogo let!

Repentaborsky.

× Laška pohlepnost za vladno nad Slovenci se kaže ob vsaki priliki. Tako je na občinskih volitvah v Solkanu nastopila italijanska stranka, ki si je postavila kandidata Lenassija, ki pa je — to se umeje — pošteno pogorel.

Vesti iz Kranjske.

* Iz Podgore nam pišejo: Odbor naše čitalnice je v prvi svoji seji sklenil, vrniti za sedaj vse liste — narodne in konservativne — ki delajo razpor v domovini ter naročiti liste, ki delajo za slogo med nami. Na prvem mestu smo naročili »Edinost« kakor voditeljico slovenskih listov, delujočih za ublaženje boja na Slovenskem.

* Znana tvrdka Albert Samasa v Ljubljani je s 1. januarjem prešla v roke sina dosedanjega lastnika in bo pod firmo Maks Samasa obstala nadalje.

* »Russkij Kružok« v Ljubljani. Kalor posnemamo iz ljubljanskih listov, je vlada vendar odobrila osnovna pravila, za »Russkij Kružok« v Ljubljani. Čemu je treba prejšnje blamaže. No — Gott sei Dank — da je slavna vlada Kranjska prišla do pametnejega spoznanja!

Vesti iz Koroške.

Slovenski shod se je vršil minole dni v Malsbach na Koroškem. To je bil menda tamkaj prvi shod. Priredilo ga je katoliško politično društvo in gospodarsko društvo za Slovence in na shodu sta govorila g. Einspieler in g. Rozman. Shod je imel vspeh in vrše se priprave za ustanovljenje gospodarske zadrage. Tudi v Korotanu se dani.

Vesti iz Štajerske.

— Celjskim nemškutarjem je zašlo v kri in meso sovraštvo do vsega, kar je slovansko. Kakor da so stekli, besne proti ljudem, ki niso zakrivali družega, nego da niso izdali svoje narodnosti ukladu vsemu sovražnemu pritisku in naveli. In takemu »kulturnemu« početju stoji na čelu evet celjske inteligence. Dne 30. decembra 1. l. je celjsko vsklikno okrožno sodišče potrdilo razsodbo, s katero je bil sin celjskega župana Stiegerja, ker je v mestnem parku žvižgal slovenskima damama, gospema Bašovi in dr. Dečkovi, obsojen na 30 gl. globe. Ta mladenič je zapleten še v drugo sodno stvar, ker je z svojo vredno »bando« pred stanovanjem Slovenca Žimniaka priredil skoraj četrt ure trajajočo sramotilno podoknico. Dne 9. avgusta pa je krtačar Hans Sagen napadel sodnega pristava g. dr. Kranjčiča ter mu z gorjačo razbil razpeti dežnik. Radi tega ga je okrajno sodišče obsodilo na 8 dni zapora, a na njega vsklike je okrožno sodišče premenilo razsodbo v toliko, da je naložilo Sagerju 40 gl. globe eventuelno 8 dni v senci.

Razne vesti.

Umorjen poslanec. Iz Belegrada javljajo dne 3. t. m.: V vasi Medvedje so neznan zločinec umorili poslanca Janka Konstantinovića.

Obsojen urednik. V Berlinu so te dni obsodili urednika šaljivega lista »Ulk«, Sigmarja Mehringa, ker je v pesmi »Strohopeti čin v Rennesu« — zasramoval katoliško cerkev, v šest mesecev ječe.

Zopet vest o ritualnem umoru. Praški antisemitski listi pišejo, da je te dni 18-letna Marija Červinka zginila brez sledu. Dekle je bilo v službi v trgovini s papirjem Emanuela Kohna v Pragi, ter sumijo, da imamo opre-

viti z slučajem ritualnega umora. Mogoče pa je, da se je mladenka usmrtila sama, ker je buje nesrečno ljubila.

Nesreča na železnici. Kakor javljajo iz Strassburga, je včeraj na postaji Benschweiler, vsled slabo postavljenih premenjalnikov, trčil neki osebni vlak s tovornim, ki je vozil špirit. Vsled sunka se je špirit unel in plamen se je bliskoma razširil čez osebni vlak. Trije poštni uradniki so zgoreli. Ranjena sta tudi strojevodji obeh vlakov in en kurjač. Koliko potnikov je poškodovanih, še ni znano.

Samomor v kaznilnici. Zloglasni ponarejevalec bankovcev, kuponov in vrednostnih papirjev, Viktor Krauthauf, ki je leta in leta in zelo dovršeno delal kriv denar, se je včeraj obesil na vratih svoje celice v kaznilnici v Steinu na Nižavstrijskem. Že večkrat je poskusil samomor, dokler se mu ni posrečilo konečno. Krauthaufova mati pa se je pred leti zastupila, ko so njo in sina zasačili na razpečevanju ponarejenega denarja.

Odlikovanje. Uradna »Wiener Zeitung« javlja dne 5. t. m.: Cesar je podelil svetniku deželnega višega sodišča extra statum v Trstu, dru. Baziliju Giannelia, pridljenemu dvorstvu nadvojvode Rainerja, pristojbine prosto viteški križec Leopoldovega reda.

Ruski car je podpisal ukaz, temeljem katerega bodo v novem letu mnogo svobodnejše postopali v cenzuri. V Rusiji je že preje bila uvedena svobodna kolportaza za vse cenzuri podvržene liste. V tem bi pač smela Rusija biti Avstriji v izglede.

Kralj Aleksander Srbski se baje v kratkem poda v Požun in sicer v spremstvu svojega očeta Milana, da zasnuje 20-letno hčerko nadvojvode Friderika, zapovednika požunske garnizije. Kralju Aleksandru pač vsakdo privoščijo, da bi po tolikih neuspelih, vendar konečno dospel vsaj do — neveste.

Madjarščina na Reki. Naredba ministrsra Vlačića, s katero se uvaja madjarščina v ljudskih šolah na Reki, je povzročila mnoga različna domnevanja, na kar je »Pester Loyd« prinesel službeno pojasnilo, da se gori omenjena naredba tiče samo onih ljudskih Reških šol, katere vzdržujejo zasebniki ali konfesije. Čut jednakopravnosti tudi Madjari tolačejo istotako, kakor v Avstriji Nemei in skrbijo le za — Madjare, a Hrvatoma na Reki odrekajo vsako mrvice pravice.

In zopet kedaj se začne novo stoletje?! Pišejo nam: To vprašanje se je že razpravljalo na vse mogoče načine in v vsem časopisu na svetu. Človek bi torej mislil, da je vsakdo že prepričan o tem, da za en goldinar treba celih 100 (sto) novčičev, ter da, ako hočemo plačati dva goldinarja, treba začeti zopet od sto naprej z eden dva tri itd., in ne, kakor mislijo nekateri, da smo že stopili v novo stoletje, ko nam treba še enega eelega leta, da dovršimo 19. stoletje!!

Nemški cesar je eicer odločil, da se je novo stoletje začelo že z letošnjim prvim januarjem, ali to nas ne sme motiti, osobito, ako vemo, da je velik del omikanega sveta za edino pravi nastopek novega stoletja.

Da p'šem te vrstice, me je napotil prijatelj, ki mi v pismu želi srečno novo leto in srečno novo stoletje, ali novi vek!

Ne mislite pa, da je samo med nami takih, ki menijo, da smo že stopili v novi vek, ne, tudi Lahji so razdeljeni na eno in drugo stran.

Novi vek ali novo stoletje nastopi torej — po mojem menjenju — 31. decembra t. l. z nastopom leta 1901. To naj si zapomni vsak in ako še kedo noče verjeti, naj računa sam ter naj se prepriča, da za en goldinar treba celih 100 novč. in ne le 99!!! Delavec.

(V včerajšnji notici »Kdaj konča XIX. stoletje?« se je v predzadnji vrsti vrnila tiskovna pomota; čitati je namreč 25. in ne 31. dec. Op. ured.)

Genijalen tat. V prvem razredu brzovlaka Dunaj—Budimpešta je sedel mej drugo gospodo tudi neki mladenič, ki je trdno spal ter se vzbujal le od časa do časa in za nekaj trenutkov. Nasproti njemu je sedel starejši gospod, ki je sopotnikom pokazal na spečega, pa rekel: »Vidite, gospoda moja, ne morete si misliti, v koliki skrbi sem za tega mojega sina. Vedno in povsod mi zaspi ter ima o tem čudno manijo, da mora imeti pri sebi vedno mnogo denarja. Tudi sedaj ima pri sebi svojih 6000 gl. Kako lahko bi mu jih kdo ukradel! Bil sem z njim že pri vseh zdravnikih, a vse nič ne pomaga. A sedaj ga malo ustrašim, da bo vendar bolj oprezen. Vzamem mu iz žepa denar, a kadar se vzbud

se naredim, kakor da nič ne vem od tega, pa tudi vi gospoda molčite!

Res je vzel spečemu novce iz žepa in na prvi postaji je izstopil. Kako so se gledali sopotniki, ko jim je mladenič povedal prestrašen, da onega človeka niti ne pozna!!

Brzjavna poročila.

Enoletniki dobrovoljci.

Dunaj (K. B.) Vojni oesek ogerske delegacije je začel specialno debato. Vojni minister je izjavil, da ne more priporočati, da bi se odpravilo drugo leto službe pri enoletnikih dobrovoljnih. Prihoduja seja bo jutri.

Stavka na Moravskem.

Moravska Ostrava 5. (K. B.) Ker je včerajšnje pogajanje z odposlanci delavcev ostalo brezuspešno, so sklenili nadaljevati štrajk ter je danes v jutro tudi samo 14 do 15% rudarjev prišlo na delo v Salomonov odnosno Karolinin rudnik. V ostalih rudnikih delajo. Povsodi vlada mir.

Douglas v angleških rokah.

Madder River 4. (K. B.) »Reuter« javlja: Brigada konjenice se je danas vrnila semkaj iz Dounlase, kamor se je bila podala na rekognoseiranje. Angleži so zasedli Douglas.

Škorbut v Kimberleyn.

London (K. B.) »Reuter« javljajo z Kimberleya 25. m. m.: V tukajšnji posadki razsajajo tifozni kurdej (škorbut), ki se širi bolj in bolj.

Nemški parnik ustavljen.

Berolin 4. (K. B.) »Wolf« javlja iz Adena: Tukaj so ustavili državni poštni parnik »General«; zasedlo ga je angleško vojaštvo, da ga preišče. Naloženo blago izkrajajo.

Boerci se umikajo iz Moltena.

London 5. (K. B.) Glasom brzjavk jutranjih listov so se Boerci pred pehoto, jezdec-streleci s Kapa in topništvom generala Gatarea umaknili tudi iz Moltena.

Državljansko pravo inozemcev v Oranju.

London 5. (K. B.) Poročevalec »Standarda« javlja iz Kapstadta z dne 3. t. m.: Zvedel sem iz Oranja, da je predsednik Stejn izdal razglas, po katerem je vse belokožce, ki bivajo v republiki, smatrati, neglede na njih narodnost, polnopravni državljani, a da morajo vsi v obrambo dežele prijeti za orožje.

Odprta luka na Kitajskem.

Washington 4. (K. B.) Tudi Italija je odgovorila na amerikansko noto glede politike odprtih luk na Kitajskem v najpovoljnejšem zmislu.

Praska pri Smithfieldu.

Frere 4. (K. B.) Reuter javlja: En polk konjenikov je jezdil danes na rekognoseiranje v Smithfield, kjer je zagledal močne sovražne oddelke. Streljali so z obeh strani. Sovražnik je vzdrževal ogenj, dokler se niso Angleži umaknili. Pravijo, da se en častnik in pet mož ni vrnili. (To je res lepo in nežno povedano, da so ti siromaki — ali nbiti, ali ranjeni, ali pa ujeti. Op. ured.)

Boerci v Hyphergatu. — Angleži v Hyphergatu.

London 4. (K. B.) »Reuter« javlja iz Sterkstrona dne 2. t. m.: Boerci so zasedli Hyphergat pri Moltenu. General Gataere je v bližini Busehmans-Honka trčil na sovražnika; ko je začelo streljati angleško topništvo, so Boerci naglo zapustili svoje stališče, še predno je prispela pehota. General Gataere se je zopet polastil Hyphergata.

Trgovina in promet.

Novi kurzni list.

Piše J. U.

II.

(Glej včerajšnjo »Edinost«.)

3. Vrednostne listine (efekti), ki se nominalno glase na 100 ednot avstr. ali pa kronske veljave in so že prej notirale percentuelno, to je za 100 gl., notirajo sedaj za 100 kron; kurz, oziroma kurzne številke ostanejo toraj iste, ker veljajo za 100 ednot.

Ako je ednotna avstrijska renta popred notirala 98-30, notira tudi po novem 98-30, ali razumeti je to tako, da je poprej nominalnih 100 gl. oziroma 200 kron veljalo 98-30 gl. To se pravi, toliko »po sto« (per cent).

V olajšavo navedemo praktičen slučaj: Če je kdo poprej od svojega dolga plačeval 5% ali od svojega posojila dobival 5%, ostane isto razmerje tudi sedaj; 5% ostane, ampak: poprej je plačeval, oziroma dobival gl. 5 od vsacih gl. 100; sedaj pa bo plačeval, oziroma dobival 5 kron od vsacih 100 kron. — Le kapital se numerično (v številkah) pomnoži.

Isto razmerje velja o kvotaciji papirjev, ki spadajo v to kategorijo in ti so:

Ednotna papirna rentas kupon 1/2, 1/8, 1/3, 1/11
„ srebrna „ „ 1/1, 1/2, 1/1, 1/10
avstr. zlatara „ „ „ 1/10
„ kron. „ „ „ 1/2
nekatera srečke itd.

Samo ob sebi pa se razume, da en tak komad vrednostnih papirjev, ki se glasi n. pr. na 100 gold. in je kvotiran z 98-30, stane 196-60 kron.

Opomniti je še, da po novem, mora biti označena čista obrestna mera, kolikor glavica nosi, zate vidimo na celotnem kurznem listu posebno rubriko. Tako n. pr. imamo pr. »ednotni papirni in srebrni renti« odstotek 4-2%, dasi se ta renta imenuje tudi čestokrat »pet odstotna renta«.

Stvar pa je ta, da se mora od obresti te rente, ki res daje po 5%, plačevati 16% davkov. Če imam obligacijo za gl. 100, mi daje na leto gl. 5 obresti, ali od teh petih gl. moram plačati 16% davka, to je 80 nč., torej ostane meni čistih 4-20 gl., oziroma 4-2%. Ta čista obrestna mera torej mora biti označena po novem; tako vsaj je sklenila dunajska borzna zbornica in tega se drži tudi tržaška borza. (Pride še.)

Revizija carinske tarife.

Zadnje dni minolega leta je zborovala v Budimpešti avstro-ogerska carinska in trgovinska konferenca o reviziji obće carinske tarife. Razposlali so že vsem trgovinskim zbornicam pole z dotičnimi vprašanji, da nabavijo potrebno gradivo. Nekateri trgovinske zbornice so že dale odgovor, med njimi komore v Hebu, Lincu in Celoveu. Dunajska in Brnska zbornica pripravljata in dopolnjujeta gradivo ter ga odpošljata tekom nekoliko tednov.

Tržne cene.

Cene se razumejo na debelo s carino vred.

Kolonijalno blago:

	za 50 kg. v kronah.
Kava: Santos I.	94.—
„ II.	83.—
Rio I.	86.—
„ II.	92.—
Santos in Rio lavé I.	102.—
„ II.	93.—
Laguaira lavé I.	135.—
„ II.	96.—
Maracaibo	105.—
Guatemala	163.—
S. Salvador	104.—
Costarica	139.—
Portorico	155.—
S. Domingo	104.—
Jamaica	94.—
Malabar	165.—
Java	183.—
Moka	150.—
Poper: Singapore	92.—
Penang	88.—
Tellichery	90.—
beli	138.—
Piment:	65.—
Škorjice: (cimet)	84.—
„ electa	88.—
Riz: italijanski	18.— 23.50
Indijski	10.50 16.—
Japonski	15.— 17.50

Južno sadje:

Rožički:	9.50
Datli:	35.—
Smokve: (Calamata) v venci	15.50
„ proste	9.—
„ puljske (Puglia)	42.50
„ smirske	48.—
Mandeljni: sladki I. Bari	96.—
Lešniki: siciljski	36.—
„ istrski	58.—
„ levantinski olupljeni	77.—
Grozdlje: (ci bibe): Elemé	28.— 45.—
„ Sultanine	35.— 68.—
„ iz Perzije	45.— 47.—
„ črne Cismé	24.—
„ Morea	26.50 —
„ Lipari	54.—
Pomeraue (zaboj)	3.— 7.—
Limone	3.— 6.—
Olje oljino italijansko I. Bari	45.— 90.—
„ albansko	41.— 47.—
„ dalmatinsko	42.— 46.—
bombažovo amerikansko	32.—
sesamovo	33.— 53.—

Opomba. Radi pomanjkanja prostora smo morali za danes odložiti izkaz o prodaji kolonijalnega blaga in o zalogi blaga v javnih skladiščih; eno in drugo objavljamo v ponedeljek. Od sedaj naprej bomo redno objavljali tržne cene ob četrtkih, a gori omenjena dva izkaza ob petkih. Mej tednom pa bomo prijavljali odhod in dohod parnikov in količino dovažanega kolonijalnega blaga.

Trgovina z lesom.

Jelove deske 26	mm 8 1/4" f. 52—53 za 1200"
„ 19 in 20	7 1/4" 40—43 „
„ skurete 13 „ 14	7 1/4" 30—31 „
„ 14 „ 15	7 1/4" 32—34 „
„ remeljni 70 „ 70	26—27 za 6/10
„ (morali)	35 „ 70 „ 13—14 „
„ 80 „ 80	33—35 „
„ 40 „ 80	17—17 1/2 „
„ 90 „ 90	40—43 „
„ 45 „ 90	20—22 „
„ 100 „ 100	60—64 „
„ 116 „ 116	70—80 „
Po tramičih (fileri) 3/3, 3/4, 4/4, od 29 do 31 kr. kub.	
Trami 4/5 do 7/9 od 5—12 m. 31—33 kr. kub.	
„ 8/10 in 9/11 6—12 m. 33—36 „	
Bordionali 10/12 in naprej for. 12.50—13.50 kub. meter.	

Vsled hude zime prihaja malo lesa in tudi na trgu malo vprašanja.

Dne 30. decembra 1899.
odprl sem nov

Restaurant Centrale Pilsen v Via Torrente št. 10

z vrhom in keglščem, razsvetljenim z elektr. lučjo
Pilsensko pivo iz zadržne pivovarne v Plznu
in bavarske Reichenbräu v Kulmbachu.

Tu in inozemska vina prve vrste. Izvrstna
kuhinja. Točna postrežba. Zmerne cene.

Rafael Güttner
voditelj.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 5. Pšenica za oktober K. 7.90 do 7.91. Pšenica za april K. 7.75 do 7.76 Rž za oktober K. — do —. Rž za april K. 6.37 do 6.35. Koruza za juli K. — do —. Koruza za maj 1900 K. 4.91 do 4.92. Oves za oktober K. — do —. Oves za april K. 5. — do 5.01.

Pšenica: poudelne zadostne, povpraševanje omejeno, jako mirno. Prodaja: nekoliko tisoč met. st. po 5 kron ceneje. Vreme: jasno.

Hamburg 5. Trg za kavo. Santos good average za mare 34.25 za maj 35. —, za september 36. —, za december 36.75 Denar.

Havre 5. Kava Santos good average za januar 50 k. frankov 40.50 za maj 50 k. frankov 41.75.

Dunajska borza dne 5. januarja.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	99. —	98.90
— v srebru	98.80	98.70
Avstrijska renta v zlatu	96.75	97.10
— kronah 4%	99.10	98.95
Kreditne akcije	231.95	232.75
London 10 Lsr.	242.65	242.70
90 mark	23.66	23.66
Napoleoni	19.20	19.20
100 italijanskih lir	89.65	89.70
Čekini	11.42	11.42

Nova drogerija DRAGOTIN-A JENULL

v Trstu, Via Geppa vogal Via Carradori 6.
je preskrbljena z vsem v to stroko spadajočim blagom. Priporočajo zlasti vse predmete za čiščenje, barvanje in zboljšanje vina. Specijaliteta v zdravilih za govejo živino, konje, prešee itd., razkužilo proti bubonični kugi, raz- kuživa mila in razkužila vi prah za oblaščiti zrak v vodnikih, straniščih, jamah itd. Za svečeno velik izbor sveč iz pristnega voska kakor tudi barvane sveče. Sprejemam naročbe za slikanje svetnikov itd. na svečah.

Vse po nizkih cenah.
Ozira se na svoje 26-letno službovanje v drogerijah v ulici Ghenga in Benvenuto ter objublja točno in pošteno postrežbo se priporočam slav. občinstvu v mestu in na deželi.

Spoštovanjem
Dragotin Jenull.

M. A. T. E.

Trst. Via Nuova, vogal Via S. Lazzaro št. 8. Trst.

Čast mi je javiti sl. občinstvu in cenjenim odjemalcem, da sem prejel bogat izbor raznovstnega blaga za jesen in zimo in sicer: sukno za gospe in gospode, flaneli, perkal za obleko in bluze v najnovejšem risanju kakor tudi barvan in bel ter piket za perilo; majo vseh vrst od volne al bombaža, odeje (kovtre) s podvleko ali od volne, pre-roge, pregrinjala itd. itd. Imam v zalogi tudi veliki izbor drobnarij za krojače, šivilje in modistke. Sprejemam naročila za izgotavljanje oblek za gospe, ka tere izvršim po meri z največjo točnostjo in natančnostjo po cenah brez konkurence.

Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za društvene znake.

Vse po najnižjih cenah.
Nadejajo se tudi v prihodnje podpre cenj. o jemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubše e

M. A. T. E.

Najboljše berilo in darilo
je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, ka-teri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge biziiti in prav olakšati ter se dobi za predplačilo 1 šid. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti po štemu povzetju pri Jožefu Valenčiču na Dunaju, III. Hauptstrasse N. 84, 3. Stiege II. St., Th. 38.

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupce poslal knjigo se nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi
priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 40 novč., 70 novč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zalteva naj se to splošno priijljeno domače sredstvo vedno le v origin. steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samosteklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelki.

Richterjeva lekarne pri zlatem levu v Pragi.
Elizabetine ulice 5.

„Slavisches Echo“

nezavisno glasilo za politiko, na-rodno gospodarstvo, znanstvo in umetnost, izhaja na Dunaju od novega leta 1900 kot tednik vsako soboto na 12-16 straneh ter stoji na leto 6 gld., na pol l. 3 gld. na četrt leta 1.50 gld.

„Slavisches Echo“ ima namea, brani- niti ustavna in zgodovinska državna prava slovanskih narodov ter dokazovati, da spa- dajo duševno in moralno v isto vrsto z dru- gim ariskimi narodi. Pridobil si je sotrudi- kov, priznanil sil, med vsemi slovanskimi narodi.

„Slavisches Echo“ ima in sprejemlje in serate solidnih slovanskih in drugorodnih firm, ki so navezani na razne dežele.

Uredništvo in upravnništvo „Slavisches Echo“
na Dunaju.

Eugengasse 37.. Wien X.

Engel-ova juha

iz tovarne za konzerve, olup- ljen grah in zimski ječmen (sestovrstnik) v Leobendorf je najboljše in najcenejša hrana. Redilna snov glasom uradne ana- lize 86 1/2 % ter je vsled dobrega ukusa in priproste hitre priprave neprekosljiva. Prospekti in po- skušnje na željo brezplačno. Važno za javne zavode in konsumna društva Ugodni pogoji za razpro- dajalec. Naročnine: Bureau Wien II. Taborsstrasse 25.

MEJNARODNI PANORAMA

TRST - Borzni trg 14 - TRST

Od 1. do 7. januarja
Jako zanimivo potovanje po Rimu.

Slike napravljene zadnji teden in raz- stavljene v prvič.

Vstopnina 20, otroci 10 kr.

Prva kranjska tovarna testenin

Žnideršič & Valenčič
v lir. Bistrici

priporočajo svoje priznane izborne teste- nine, kot makarone, fideline in razli- čne vloge zana juho v različnih kako- vosti.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujejo.

Spoštovane gospodinje, sezite po teh pristno domačih testeninah, katere pri nas sedaj še oni sčelstjo zavživajo, ki dosedaj niso hoteli vedeti o njih, kajti najine teste- nine so bolj okusne, tečne in redilne kakor vsake druge in gotova sva, da se m- raju vsa- kemu priljubiti, kdor jihle pokusi.

Dobé se v vseh prodajalnicah jestvin ali povsem zanesljivo se le one, ki se pro- dajajo v zavojih po 1/2 kg. z majno firmo. Trgovcem pošiljava cenik /zastonj in franko.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

Alessandro Levi Minzi v Trstu
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrcalih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.
Predmeti stavijo se na brod ali žele- znice brez da bi se za to kaj zaračunajo.

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapečarij

Viljelma Dalla Torre v Trstu
Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

Glasbena šola.

Podpisani učitelj glasbe odprl je v ulici Co- logna št. 2. I. nadstropje (za javnim vrhom) šolo za poučevanje sledečih predmetov: teorija, gla- sovir, petje, vse tamburaške instrumente, mandolin, vijola, čelo in violon (contrabas). Natančnejša pojasnila daje podpisani vsaki dan od 11. do 12. ure predp. v zgoraj imenovanih pro- storih. Pisma istojna. — Za vspešni in točni pod- uk jamčim. — Priporočuj se za obilno udeležbo beležim.

Hrabroslav Vogrič

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrov dolgimi Loreley-lasmi do- bila sem jih vsled 14-me- sečne uporabe svoje samo- iznajdene pomade. To so najslavitejši avtoritete pri- znale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, povspenjuje rast istih, pozivlja lasnik povspenjuje prigospodih polno močno rast brk ter daje že po kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgod- njim osivljenjem do naj- višje starosti.

Cena lončka 1 gld., 2 gld., 3 gld., 5 gld.

Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa spoštnim po- vzetjem povsem svetu iz tovarne, kamor naj se pošil- ljajo vsa naročila.

Ana Csillag

Dunaj I., Seilergasse 5.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in spre- jemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajni, po cenah, da se ni bati konkurence.

Acquedotto 21.

Acquedotto 21.

VELIK PANOPTIK

Ivana Hermann-a

poznan že po svojih umetnih in mehaničnih podobah, izloženih ob uhodu lokala.

Največji izbor mojsterskih del
iz mehanične plastike.

Vse podobe so od voska izdelane v naravnih — velikostih od največjih umetnikov sedanjega veku

Non plus ultra mehanične umetnosti.

VSEBINA:

Avstrijski cesar, rimski papež, deklica s pevajočimi ptici, umirajoči ranjeni vojak, trpinčenje device itd.

Posebna: Posnetek od voska 7letne »The Spotted Girl« afrikanskega plemena, ki bo živa izložena letos na pariski razstavi.

Panorama: Rusko - angleška vojna, potapljanje »Bur- gignone«, špansko - ameriška vojna itd.

Vsak dan od 9. zjutraj do 10. zvečer

Vstopnina 20 novč.

Vojaki in otroci . . . 10 „

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedó, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata s preljubljene okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeli pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res dru- žinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, katere okus sluša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj okusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporočajo se z eno tret- jino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začeti in polagamo na polovicovsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljša nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, kridelujoča in kre- pčujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, po- sebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvirnih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.

Cene zmerné!

V soboto 6. januarja se odpre

RESTAURANT AL CERVO BIANCO

v ulici S. Lazzaro št. 3 (Palazzo Salem).

Najboljše istrsko vino od Sanvicenti, dalmatinsko belo in prve vrste Dreherjevo pivo. Nemška kuhinja. Točna postrežba. Zmerne cene. Posebne sobe za obede, društva, zborovanja, klube itd.

Lastnik je Slovenec.

Za obilen obisk se najudaneje priporočajo

Romej Fabbri, voditelj.

Postrežba točna!